Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

9 päivänä kesäkuuta 2016*

Muutoksenhaku — EY 81 artikla — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Espanjan tiebitumimarkkinat — Markkinoiden jakaminen ja hintojen yhteensovittaminen — Sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annettu tiedonanto (2002) — 23 kohdan b alakohdan viimeinen alakohta — Osittainen sakkoimmuniteetti — Todisteet Euroopan komissiolle aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista

Asiassa C-617/13 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 27.11.2013,

Repsol Lubricantes y Especialidades SA, aiemmin Repsol Lubricantes YPF y Especialidades SA, kotipaikka Madrid (Espanja),

Repsol Petróleo SA, kotipaikka Madrid, ja

Repsol SA, kotipaikka Madrid,

edustajinaan abogado L. Ortiz Blanco, abogado J. Buendía Sierra, abogado M. Muñoz de Juan, abogado A. Givaja Sanz ja abogado A. Lamadrid de Pablo,

valittajina,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään C. Urraca Caviedes ja F. Castillo de la Torre,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

toimien kokoonpanossa: neljännen jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz, joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa viidennen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit D. Šváby (esittelevä tuomari), A. Rosas ja C. Vajda,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.4.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

kuultuaan julkisasiamiehen 16.7.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Repsol Lubricantes y Especialidades SA, aiemmin Repsol Lubricantes YPF y Especialidades SA (jäljempänä RPA/Rylesa), Repsol Petróleo SA ja Repsol SA vaativat valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 16.9.2013 antaman tuomion Repsol Lubricantes y Especialidades ym. v. komissio (T-496/07, EU:T:2013:464; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi niiden kanteen, jossa vaadittiin [EY 81] artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/38.710 – Bitumi, Espanja) 3.10.2007 tehdyn komission päätöksen K(2007) 4441 lopullinen (jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista ja toissijaisesti niille määrätyn sakon määrän alentamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (EY) N:o 1/2003

2 [EY 81] ja [EY 82] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 23 artiklan, jonka otsikko on ”Sakot”, 3 kohdassa säädetään, että ”sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto”.

3 Kyseisen asetuksen 31 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisöjen tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon. Se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.”

Vuoden 1998 suuntaviivat

4 Komission tiedonannon, jonka otsikko on ”Suuntaviivat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja [HT 65 artiklan 5 kohdan] mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa” (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä vuoden 1998 suuntaviivat) 1 kohdan mukaan ”perusmäärä määritetään rikkomisen vakavuuden ja keston perusteella. Ne ovat ainoat [6.2.1962 annetun neuvoston] asetuksen N:o 17 [([EY 81] ja [EY 82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, L 13, s. 204)] 15 artiklan 2 kohdassa vahvistetut perusteet.”

5 Vuoden 1998 suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdassa todetaan rikkomisen vakavuudesta, että rikkomisen vakavuutta koskevan kriteerin mukaisessa arvioinnissa on otettava huomioon rikkomisen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja asian kannalta merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden laajuus. Rikkomiset jaetaan kyseisen säännöksen mukaan kolmeen luokkaan eli vakavaa vähäisempiin, vakaviin ja erittäin vakaviin rikkomisiin.

6 Vuoden 1998 suuntaviivojen mukaan erittäin vakavia rikkomisia ovat muun muassa niin sanotut hintakartellit tai markkinoiden jakaminen horisontaalisin rajoituksin. Näiden rikkomisten osalta sakon mahdollinen perusmäärä on ”yli 20 miljoonaa [euroa]”.

Vuoden 2002 yhteistyötiedonanto

7 Sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetussa komission tiedonannossa (EYVL 2002, C 45, s. 3; jäljempänä vuoden 2002 yhteistyötiedonanto) määritellään edellytykset, joiden täyttyessä yritykset, jotka tekevät komission kanssa yhteistyötä sen aloittaman kartellia koskevan tutkimuksen aikana, voidaan vapauttaa sakosta tai ne voivat saada alennusta sen sakon määrään, joka niiden olisi pitänyt maksaa, jos tällaista yhteistyötä ei olisi tehty.

8 Kyseisen tiedonannon 7 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Myös yhden tai useamman yrityksen yhteistyö tutkimuksissa voi oikeuttaa sakkojen lieventämiseen. Sakkojen lieventämisen on heijastettava sitä, missä määrin yrityksen antamat tiedot ovat sisältönsä ja antamisajankohtansa suhteen auttaneet komissiota osoittamaan kilpailusääntöjen rikkomisen. Ainoastaan sellaisten yritysten sakkoja voidaan lieventää, jotka toimittavat komissiolle todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa jo oleviin todisteisiin.”

9 Mainitun tiedonannon B jaksossa, jonka otsikko on ”Sakkojen lieventäminen”, olevassa 21 ja 23 kohdassa todetaan seuraavaa:

”21. Sakkojen lieventämiseksi yrityksen on toimitettava komissiolle epäillystä kilpailusääntöjen rikkomisesta todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa jo oleviin todisteisiin, ja sen on lopetettava osallistumisensa epäiltyyn kilpailusääntöjen rikkomiseen viimeistään siinä vaiheessa, kun se toimittaa todisteet.

– –

23. Komissio määrittelee kaikissa hallintomenettelyn päätteeksi tekemissään lopullisissa päätöksissä seuraavat seikat:
a) oliko yrityksen toimittamilla todisteilla merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa samana ajankohtana olleisiin todisteisiin,

– –

Jos yritys lisäksi toimittaa todisteita komissiolle aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista, jotka liittyvät suoraan epäillyn kartellin vakavuuteen tai kestoon, komissio ei ota näitä tosiseikkoja lukuun määrittäessään sakkoa, joka määrätään kyseiset todisteet toimittaneelle yritykselle.”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

10 Asian tausta on esitetty valituksenalaisen tuomion 1–91 kohdassa, ja se voidaan tiivistää seuraavalla tavalla.

11 Kilpailusääntöjen rikkomisessa kyseessä oleva tuote on tiebitumi eli bitumi, jota ei ole jalostettu ja jota käytetään teiden rakentamiseen ja ylläpitoon.

12 Espanjan bitumimarkkinoilla toimii yhtäältä kolme tuottajaa, jotka ovat Repsol-, CEPSA-PROAS- ja BP-konsernit, ja toisaalta maahantuojia, joihin kuuluvat Nynäs- ja Petróleos de Portugal (Petrogal) -konsernit.

13 RPA/Rylesa oli vuosia 1991–2002 vastaavan ajanjakson aikana 99,99-prosenttisesti Repsol Petróleon – joka on puolestaan Repsol YPF SA:n, josta on tullut Repsol-konsernin emoyhtiö Repsol, 99,97-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, – omistuksessa.

14 RPA/Rylesa valmistaa ja markkinoi bitumituotteita. Repsol Petróleon harjoittamiin toimintoihin kuuluu tiebitumin valmistaminen ja myynti RPA/Rylesalle sen markkinoimista varten.

15 Repsol-konsernin kaksi muuta yhtiötä Petróleos del Norte SA ja Asfalnor SA harjoittavat Espanjassa tiebitumiin liittyvää toimintaa.

16 RPA/Rylesan ja Petróleos del Norten Espanjassa tiebitumin myynnistä kolmansille saama liikevaihto oli tilikauden 2001 aikana 97 500 000 euroa, joka merkitsi 34,04 prosenttia relevanteista markkinoista. Repsol-konsernin yhteenlaskettu kokonaisliikevaihto oli vuonna 2006, joka on riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltänyt tilikausi, 51 355 000 000 euroa.

17 BP:n 20.6.2002 vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla tekemän sakkoimmuniteettia koskevan hakemuksen johdosta Repsol-, CEPSA-PROAS-, BP-, Nynäs- ja Petrogal-konserneissa suoritettiin tutkimuksia 1. ja 2.10.2002.

18 Komissio lähetti 6.2.2004 asianomaisille yhtiöille ensimmäisen joukon tietojensaantipyyntöjä asetuksen N:o 17 11 artiklan 3 kohdan nojalla.

19 Valittajat tekivät 31.3.2004 ja PROAS 5.4.2004 komissiolle vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla telekopiolla hakemuksen, johon oli liitetty yrityksen lausunto.

20 Lähetettyään asianomaisille yrityksille neljä muuta tietojensaantipyyntöä komissio aloitti muodollisesti menettelyn ja antoi 24.–28.8.2006 väitetiedoksiannon tiedoksi BP-, Repsol-, CEPSA-PROAS-, Nynäs- ja Petrogal-konserneille.

21 Komissio teki 3.10.2007 riidanalaisen päätöksen, jossa se totesi, että 13 yhtiötä, joille päätös oli osoitettu, olivat osallistuneet sopimuskokonaisuuteen, joka koski tiebitumin markkinoiden jakamista ja hintojen yhteensovittamista Espanjassa (Kanariansaaria lukuun ottamatta).

22 Komissio katsoi, että kumpikin todetuista kilpailunrajoituksista eli markkinoiden jakoa koskevat horisontaaliset sopimukset ja hintojen yhteensovittaminen kuuluivat jo luonteensa vuoksi vakavimpiin EY 81 artiklan rikkomisiin, jotka voidaan oikeuskäytännön mukaan luonnehtia perustellusti ”erittäin vakaviksi” rikkomisiksi.

23 Komissio vahvisti määrättävien sakkojen ”laskentapohjaksi” 40 000 000 euroa ottamalla huomioon rikkomisen vakavuuden, relevanttien markkinoiden arvon, jonka arvioitiin olevan 286 400 000 euroa vuonna 2001, joka oli viimeinen täysi vuosi, jona kilpailusääntöjä rikottiin, ja sen, että rikkominen oli koskenut vain bitumin myyntiä yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa.

24 Komissio luokitteli tämän jälkeen riidanalaisen päätöksen adressaatteina olevat yritykset eri ryhmiin, jotka määriteltiin kyseisillä yhtiöillä relevanteilla markkinoilla olevan suhteellisen merkityksen mukaan, soveltaakseen eriytettyä kohtelua siten, että huomioon otetaan niiden todellinen taloudellinen kyky aiheuttaa vakavaa vahinkoa kilpailulle.

25 Repsol-konserni ja PROAS, joiden osuudet relevanteista markkinoista olivat vuonna 2001 olleet 34,04 prosenttia ja 31,67 prosenttia, luokiteltiin ensimmäiseen ryhmään, BP-konserni, jonka markkinaosuus oli ollut 15,19 prosenttia, toiseen ryhmään sekä Nynäs- ja Petrogal-konsernit, joiden markkinaosuudet olivat olleet 4,54–5,24 prosenttia, kolmanteen ryhmään. Tämän pohjalta määrättävien sakkojen laskentapohjia mukautettiin seuraavasti:

— ensimmäisessä ryhmässä Repsol-konsernin ja PROAS:n osalta: 40 000 000 euroa

— toisessa ryhmässä BP-konsernin osalta: 18 000 000 euroa ja

— kolmannessa ryhmässä Nynäs- ja Petrogal-konsernien osalta 5 500 000 euroa.

26 Voidakseen määrittää sakkojen määrän tasolle, jolla taataan riittävän ehkäisevä vaikutus, komissio katsoi tarkoituksenmukaiseksi soveltaa Repsol-konsernille määrättävän sakon perusmäärään 1,2-suuruista kerrointa.

27 Korotettuaan sakkojen laskentapohjan määrää rikkomisen keston eli sen mukaan, että Repsol-konserni oli rikkonut kilpailusääntöjä 11 vuoden ja 7 kuukauden (1.3.1991–1.10.2002) ajan, komissio katsoi, että Repsol-konsernille määrättävän sakon määrää oli korotettava 30 prosentilla raskauttavien olosuhteiden perusteella, sillä kyseinen konserni oli kuulunut kyseessä olevan kartellin merkittäviin ”liikkeellepaneviin voimiin”.

28 Komissio päätti myös, että Repsol-konsernilla oli vuoden 2002 yhteistyötiedonannon mukaisesti oikeus saada 40 prosentin suuruinen alennus siitä sakon määrästä, joka sille olisi tavallisesti pitänyt määrätä.

29 Näiden seikkojen perusteella RPA/Rylesa, Repsol Petróleo ja Repsol YPF velvoitettiin maksamaan yhteisvastuullisesti 80 496 000 euron suuruinen sakko.

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

30 Valittajat vaativat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 18.12.2007 toimittamallaan kannekirjelmällä riidanalaisen päätöksen kumoamista ja toissijaisesti niille määrätyn sakon määrän alentamista.

31 Ne vetosivat kanteensa tueksi kahdeksaan kanneperusteeseen, joista pelkästään neljäs, viides, kuudes ja kahdeksas ovat merkityksellisiä nyt käsiteltävän valituksen kannalta.

32 Neljäs ja viides kanneperuste, jotka unionin yleinen tuomioistuin tutki yhdessä, perustuivat yhtäältä tosiseikkoja koskevaan virheeseen ja oikeudelliseen virheeseen, jotka liittyivät niiden todisteiden tutkintaan, jotka valittajat olivat toimittaneet väitetiedoksiantoon antamissaan vastauksissa osoittaakseen RPA/Rylesan kaupallisen riippumattomuuden suhteessa Repsol Petróleoon ja Repsol YPF:ään, ja toisaalta siihen, että näiden kolmen yhtiön osallistumissuhteita koskevat lisätodisteet eivät olleet omiaan tukemaan olettamaa siitä, että kaksi viimeksi mainittua yhtiötä käyttävät tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa ensimmäiseksi mainittuun yhtiöön.

33 Kuudes kanneperuste perustui siihen, että määrätyn sakon määrä oli vahvistettu suhteellisuusperiaatetta ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukaten.

34 Valittajat riitauttivat kahdeksannella kanneperusteellaan lähinnä sen, miten komissio oli soveltanut vuoden 2002 yhteistyötiedonantoa ja erityisesti sen 23 kohdan b alakohdan viimeistä alakohtaa.

35 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi nämä kanneperusteet ja kanteen kokonaisuudessaan.

36 Se hylkäsi myös komission vastakanteen, jolla vaadittiin, että valittajille määrätyn sakon määrää korotetaan.

Asianosaisten vaatimukset

37 Valittajat vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen

— alentaa määrätyn sakon määrää

— toteaa, että tuomioistuinmenettely unionin yleisessä tuomioistuimessa on kestänyt perusteettomasti liian pitkään, ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

38 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

— hylkää valituksen ja

— velvoittaa valittajat korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

39 Valittajat vetoavat valituksensa tueksi neljään valitusperusteeseen.

Ensimmäinen valitusperuste, joka perustuu oikeudelliseen virheeseen arvioitaessa RPA/Rylesan kaupallista riippumattomuutta tai toissijaisesti tätä arviointia koskeviin puutteellisiin perusteluihin

Asianosaisten lausumat

40 Valittajat väittävät valituksenalaisen tuomion 179–207 kohtaan kohdistuvan ensimmäisen valitusperusteensa tueksi, että valituksenalaisessa tuomiossa on tehty kaksi oikeudellista virhettä arvioitaessa valittajien niiden väitteiden tueksi esitettyjä todisteita, joilla pyrittiin osoittamaan, että RPA/Rylesalla oli Repsol Petróleoon ja Repsol YPF:ään nähden kaupallinen riippumattomuus.

41 Ne moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on erityisesti valituksenalaisen tuomion 202 ja 203 kohdassa katsonut, että näyttö siitä, ettei emoyhtiö ole todellisuudessa käyttänyt määräysvaltaa kokonaan tai lähes kokonaan omistamiinsa tytäryhtiöihin, ei ollut riittävä kumoamaan olettamaa, jonka mukaan kyseinen emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa näihin tytäryhtiöihin.

42 Valittajat katsovat toissijaisesti, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole noudattanut Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 36 artiklaan ja 53 artiklan ensimmäiseen kohtaan perustuvaa perusteluvelvollisuuttaan, kun se on arvioinut äärimmäisen yksilöllisesti jokaista valittajien esittämää todistetta arvioimatta mainittuja todisteita kokonaisuudessaan, lukuun ottamatta todistetta, joka sisältyy valituksenalaisen tuomion 207 kohdassa olevaan lyhytsanaiseen muotoiluun.

43 Komission mukaan tämä ensimmäinen valitusperuste ei ole perusteltu.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

44 Nyt käsiteltävän valitusperusteen ensisijaisesta osasta on riittävää todeta, että se perustuu valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan.

45 Mistään valittajien esiin tuomasta kohdasta ei näet ilmene, että unionin yleinen tuomioistuin olisi katsonut, että näyttö siitä, ettei emoyhtiö ole todellisuudessa käyttänyt määräysvaltaa kokonaan tai lähes kokonaan omistamiinsa tytäryhtiöihin, ei ollut riittävä kumoamaan olettamaa, jonka mukaan kyseinen emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa näihin tytäryhtiöihin.

46 Valituksenalaisesta tuomiosta ja erityisesti sen 207 ja 211 kohdasta ilmenee yksinomaan, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että valittajien toimittamilla todisteilla ei voitu osoittaa, että RPA/Rylesa käyttäytyi itsenäisesti suhteessa Repsol Petróleoon ja Repsol YPF:ään, eikä niillä näin ollen voitu kumota olettamaa, jonka mukaan nämä kaksi viimeksi mainittua yhtiötä käyttävät tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa ensimmäiseksi mainittuun.

47 Lisäksi on huomautettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tosiseikkoja koskevat arvioinnit eivät kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan valituksen yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 11.9.2014, MasterCard ym. v. komissio, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 113 kohta).

48 Ensimmäisen valitusperusteen toissijaisesta osasta on tosin huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 207 kohdassa perusteluja ensin esittämättä, että valittajien kumoamiskanteensa yhteydessä esittämien seikkojen, kun niitä tarkastellaan kokonaisuutena, perusteella ei ollut mahdollista kumota olettamaa, jonka mukaan Repsol Petróleo ja Repsol YPF käyttävät tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa RPA/Rylesaan.

49 Valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee kuitenkin, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole suorittanut vain asiayhteydestä irrotettua arviointia kustakin valittajien esittämästä todisteesta hylätäkseen valituksenalaisen tuomion 207 ja 211 kohdassa valittajien väitteet, joilla pyrittiin osoittamaan, että RPA/Rylesalla oli Repsol Petróleoon ja Repsol YPF:ään nähden kaupallinen riippumattomuus.

50 Sen lisäksi, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 164–206 kohdassa esittänyt yksinomaiseen toimivaltaansa kuuluvan tosiseikkojen arvioinnin yhteydessä kustakin asianosaisten toimittamasta todisteesta yksityiskohtaisen analyysin – jota ei voida jättää huomiotta kyseisistä todisteista tehtävän kokonaisarvioinnin kannalta –, kyseisen tuomion 208–210 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin on tarkastellut ja arvioinut myös tiettyjä lisäindisioita, joihin komissio oli nojautunut riidanalaisessa päätöksessä ja joiden osalta se on katsonut, että niillä tuettiin sitä seikkaa, että valittajat muodostivat todellakin yhden ainoan taloudellisen yksikön.

51 Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin on voinut todeta tekemättä oikeudellista virhettä ja erityisesti loukkaamatta velvollisuuttaan perustella päätöksensä, että valittajat eivät olleet osoittaneet, että RPA/Rylesa käyttäytyi itsenäisesti suhteessa Repsol Petróleoon ja Repsol YPF:ään.

52 Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, joka perustuu vuoden 2002 yhteistyötiedonannon tulkinnassa tehtyyn oikeudelliseen virheeseen

Asianosaisten lausumat

53 Valittajat väittävät valituksenalaisen tuomion 339–349 kohtaan kohdistuvalla toisella valitusperusteellaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen tulkitessaan vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeistä alakohtaa, koska se ei ole myöntänyt niille osittaista sakkoimmuniteettia sillä perusteella, että ne olivat väittäneet virheellisesti, että Repsol olisi esittänyt kyseiseen tiedonantoon perustuvassa ilmoituksessaan tiedot, joiden nojalla komissio sai tietää siitä, että kartellia oli jatkettu vuosia 1998–2002 vastaavan ajanjakson aikana.

54 Samalla kuin valittajat myöntävät käsiteltävässä tapauksessa sen, että komissiolla oli ennen niiden antamaa vuoden 2002 yhteistyötiedonantoon perustuvaa ilmoitusta käytössään asiakirjat, jotka osoittivat niiden syyksi luetun rikkomisen todellisen keston, ne katsovat kuitenkin, että komissio on

voinut juuri niiden kyseisessä ilmoituksessa olevan tosiseikkoja koskevan esityksen perusteella saada selville, että BP-konserni oli peitellyt totuutta riidanalaisen kartellin todellisesta kestosta ja että kyseistä rikkomista oli jatkettu mainitun ajanjakson aikana.

55 Valittajat väittävät tältä osin, että vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisen alakohdan sanamuoto ja erityisesti se, että espanjankielisessä versiossa käytetään ilmaisua ”hechos de los cuales la Comisión no tenga conocimiento previo” (”tosiseikat, joista komissio ei tiennyt aikaisemmin”, josta käytetään erityisesti englannin- ja ranskankielisessä versiossa ilmaisuja ”facts previously unknown” ja ”faits précédemment ignorés” (”aikaisemmin tuntemattomat tosiseikat”), on ymmärrettävä siten, ettei niillä tarkoiteta pelkästään sitä, että komissiolla on asiakirjat fyysisesti hallussaan, vaan että niissä edellytetään myös ”kognitiivista tekijää” eli sitä, että komissio on tietoinen rikkomisesta, joka mainituilla asiakirjoilla näytetään toteen.

56 Valittajat katsovat vielä joka tapauksessa, että mainitun säännöksen epäselvyyden olisi pitänyt johtaa siihen, että unionin yleinen tuomioistuin omaksuu valittajien kannalta edullisimman tulkinnan.

57 Komission mielestä toinen valitusperuste on luonnehdittava uudeksi perusteeksi ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta, koska valittajien nostamassa kumoamiskanteessa ei ole esitetty väitteitä ”kognitiivista tekijää” koskevasta vaatimuksesta, jota mainitun säännöksen soveltaminen edellyttää. Kyseinen valitusperuste on komission mukaan toissijaisesti perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

58 Aluksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 170 artiklan 1 kohdan mukaan valituksessa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli unionin yleisessä tuomioistuimessa. Unionin tuomioistuin on näet valitusasioissa toimivaltainen tutkimaan ainoastaan oikeudellisen ratkaisun, joka alemmissa oikeusasteissa on tehty niissä esitetyistä perusteista ja perusteluista (ks. vastaavasti tuomio 22.5.2014, ASPLA v. komissio, C-35/12 P, EU:C:2014:348, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

59 Asianosainen ei siis voi esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa vaatimuksilleen perustetta, johon hän ei ole vedonnut unionin yleisessä tuomioistuimessa, koska asianosaisella olisi muutoin oikeus laajentaa unionin tuomioistuimessa, jonka toimivalta muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, kannettaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden (tuomio 3.9.2015, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. komissio, C-398/13 P, EU:C:2015:535, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 17 ja 18 kohdassa huomauttanut, on kuitenkin todettava, että valittajat ovat pääosin esittäneet kyseessä olevan väitteen unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamassaan kumoamiskanteessa.

61 Toisin kuin komissio väittää, toinen valitusperuste on siis otettava tutkittavaksi.

62 Valittajat moittivat kyseisellä valitusperusteella unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä on tehnyt valituksenalaisen tuomion 339–349 kohdassa oikeudellisen virheen siltä osin kuin se on hyväksynyt sen, miten komissio on tulkinnut ja soveltanut vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisessä alakohdassa tarkoitettua käsitettä ”aikaisemmin tuntemattomat tosiseikat”. Kyseisessä säännöksessä ei kuitenkaan viitata valittajien mukaan asiakirjojen pelkkään fyysiseen hallussaoloon vaan siinä edellytetään ottamaan huomioon erillinen kriteeri, jota valittajat luonnehtivat ”kognitiiviseksi kriteeriksi”.

63 Tältä osin on muistettava ensinnäkin, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään asian tosiseikaston ja arvioimaan sitä ja lähtökohtaisesti arvioimaan sitä selvitystä, johon se on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Silloin, kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia yleisiä oikeusperiaatteita ja menettelysääntöjä on noudatettu, ainoastaan unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio 20.1.2016, Toshiba Corporation v. komissio, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 40 kohta).

64 Unionin yleisen tuomioistuimen esittämiä tosiseikkoja koskevia toteamuksia, jotka on riitautettu toisen valitusperusteen yhteydessä, ja erityisesti valituksenalaisen tuomion 341 kohdassa esitettyä toteamusta, jonka mukaan komissiolla oli jo hallussaan ennen kuin se sai 31.3.2004 valittajien ilmoituksen, joka oli liitetty Repsolin vuoden 2002 yhteistyötiedonannon perusteella tekemään hakemukseen, merkitykselliset tiedot, jotka sisältyivät 1. ja 2.10.2002 suoritettujen tarkastusten kuluessa kerättyihin ajankohtaisiin asiakirjoihin, ei siis voida kyseenalaistaa. Tilanne on näin myös siltä osin kuin on kyse siitä, että unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt etenkin valituksenalaisen tuomion 345 kohdassa väitteen, joka koskee Repsolin kertomien vuosia 1998–2002 vastaavaan ajanjaksoon liittyvien tosiseikkojen väitettyä lisäarvoa.

65 Valittajien mainitsemasta oikeudellisesta virheestä on toiseksi korostettava, että vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisessä alakohdassa todetaan, että ”jos yritys – – toimittaa todisteita komissiolle aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista, jotka liittyvät suoraan epäillyn kartellin vakavuuteen tai kestoon, komissio ei ota näitä tosiseikkoja lukuun määrittäessään sakkoa, joka määrätään kyseiset todisteet toimittaneelle yritykselle”.

66 Kyseisen alakohdan itse sanamuodosta ilmenee, että siinä tarkoitettu osittainen sakkoimmuniteetti edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä eli ensimmäiseksi sitä, että kyseinen yritys on ensimmäinen, joka näyttää toteen komissiolle aikaisemmin tuntemattomat tosiseikat, ja toiseksi sitä, että komissio voi kyseisten tosiseikkojen perusteella, jotka liittyvät suoraan epäillyn kartellin vakavuuteen tai kestoon, tehdä rikkomisesta uusia johtopäätöksiä (tuomio 23.3.2015, LG Display ja LG Display Taiwan v. komissio, C-227/14 P, EU:C:2015:258, 78 kohta).

67 Unionin tuomioistuimella on ollut tilaisuus täsmentää, että ilmaisu ”komissiolle tuntemattomat tosiseikat” on yksiselitteinen, ja sen perusteella vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeistä alakohtaa voidaan tulkita rajoittavasti ja rajoittaa sen soveltaminen tilanteisiin, joissa kartelliin kuuluva yhtiö toimittaa komissiolle uusia tietoja rikkomisen vakavuudesta tai kestosta (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2015, LG Display ja LG Display Taiwan v. komissio, C-227/14 P, EU:C:2015:258, 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 Unionin tuomioistuin on myös todennut, että kyseiselle ilmaisulle annettavan merkityksen on oltava omiaan takaamaan mainitun tiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisellä alakohdalla tavoitellut päämäärät ja erityisesti vapautus- ja lievennysohjelman tehokkuus (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2015, LG Display ja LG Display Taiwan v. komissio, C-227/14 P, EU:C:2015:258, 84 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 22 kohdassa huomauttanut, vapautus- ja lievennysohjelmien tavoitteena on saada kilpailusääntöjen rikkomiseen syyllistyneet luopumaan rikkomisesta, jotta se lopetettaisiin nopeasti ja kokonaan.

69 Kyseisen säännöksen – jolla pyritään silloin, kun yritys on toimittanut komissiolle ensimmäisenä vuoden 2002 yhteistyötiedonantoon perustuvan täyden sakkoimmuniteetin saadakseen todisteet, joiden nojalla komissio voi todeta SEUT 101 artiklan rikkomisen, mutta on jättänyt tuomatta esiin tietoja, joilla osoitetaan kyseessä olevan kilpailusääntöjen rikkomisen kestäneen kauemmin kuin mitä näistä todisteista käy ilmi, kannustamaan kaikkia muita kyseiseen kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuneita

yrityksiä osittaisen sakkoimmuniteetin myöntämisen kautta olemaan ensimmäinen, joka antaa tällaiset tiedot – tehokkuus on siis turvattava (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2015, LG Display ja LG Display Taiwan v. komissio, C-227/14 P, EU:C:2015:258, 85 kohta).

70 Edellä esitetyn perusteella valittajien esiin tuomaa ”kognitiivista” kriteeriä ei voida hyväksyä. Vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeistä alakohtaa on näet tulkittava siten, että yrityksen kyseiseen tiedonantoon perustuvan hakemuksen yhteydessä toimittamaa todistetta voidaan pitää todisteena ”komissiolle aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista” ainoastaan, jos sillä on objektiivisesti tarkasteltuna merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa jo oleviin todisteisiin.

71 Kyseinen tulkinta perustuu yhtäältä vuoden 2002 yhteistyötiedonannon yleiseen rakenteeseen. Kyseisen tiedonannon 7 ja 21 kohdan sekä 23 kohdan a alakohdan mukaan näet komission mainitun tiedonannon nojalla määräämän sakon määrän alentaminen edellyttää sitä, että yritykset, jotka haluavat sakon määrää alennettavan, toimittavat komissiolle todisteet, joilla on merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa jo oleviin todisteisiin. Asian on oltava samoin siltä osin kuin on kyse tuon saman tiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisessä alakohdassa tarkoitetusta osittaisesta sakkoimmuniteetista.

72 Toisaalta tuota viimeksi mainittua säännöstä sovellettaessa on katsottava, että se, että komission hallussa on todiste, merkitsee sitä, että se on tietoinen sen sisällöstä, riippumatta siitä, ovatko komission yksiköt todellakin tutkineet ja arvioineet kyseistä todistetta.

73 Kuten tämän tuomion 64 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin on todennut nyt käsiteltävässä tapauksessa lopullisesti valituksenalaisen tuomion 341 kohdassa, jossa viitataan riidanalaisen päätöksen 592 perustelukappaleeseen, että komissiolla oli ennen valittajien vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla tekemää ilmoitusta käytössään 1. ja 2.10.2002 suoritettujen tarkastusten aikana saadut tiedot, jotka kertovat tosiseikoista, jotka tapahtuivat vuosia 1998–2002 vastaavan ajanjakson aikana. Unionin yleinen tuomioistuin on lisäksi hylännyt lopullisesti väitteen, joka koskee Repsolin kertomien kyseiseen ajanjaksoon liittyvien tosiseikkojen väitettyä lisäarvoa.

74 Unionin yleinen tuomioistuin on näin ollen voinut oikeudellista virhettä tekemättä katsoa valituksenalaisen tuomion 344 kohdassa, että valittajat eivät voineet perustellusti vaatia mainitun tiedonannon 23 kohdan b alakohdan kolmannen alakohdan nojalla, ettei sakon määrää vahvistettaessa oteta huomioon kyseiseen kartelliin liittyviä tosiseikkoja, jotka ovat tapahtuneet vuosia 1998–2002 vastaavan ajanjakson aikana.

75 Toinen valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste, joka perustuu SEUT 261 artiklan rikkomiseen ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin ei ole noudattanut velvollisuuttaan tutkia määrättyjä seuraamuksia täyden harkintavaltansa nojalla

Asianosaisten lausumat

76 Valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on rikkonut SEUT 261 artiklaa ja loukannut suhteellisuusperiaatetta, koska se ei ole tutkinut itsenäisesti ja kattavasti riidanalaista päätöstä siltä osin kuin on kyse sen määrätyn sakon perusmäärän määrittämisestä, joksi on vahvistettu 40 000 000 euroa eli kaksi kertaa vuoden 1998 suuntaviivoissa ”erittäin vakaviksi” luonnehdittujen rikkomisten osalta esitetty ohjeellinen perusmäärä, vaikka kyseiseksi perusmääräksi olisi riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettujen tekijöiden johdosta pitänyt vahvistaa enintään 20 000 000 euroa.

77 Valittajat väittävät tältä osin, että unionin yleinen tuomioistuin on vastauksena niiden kumoamiskanteen kuudenteen kanneperusteeseen, jolla ne riitauttivat komission vahvistaman sakon perusmäärän vetoamalla etenkin suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen, vain todennut yhtäältä, että niiden syyksi luettu rikkominen oli todellakin luonnehdittava ”erittäin vakavaksi”, ja toisaalta, että komissio oli vahvistanut ottaneensa huomioon riidanalaisessa päätöksessä esitetyt lisätekijät, tarkastamatta, oliko komissio arvioinut kyseisiä seikkoja asianmukaisesti.

78 Unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 245–250 kohdassa siis vain kirjannut riidanalaisessa päätöksessä huomioon otetut tekijät suorittamatta itse todellista ja itsenäistä arviointia, minkä johdosta valittajilla ei ole ollut mahdollisuutta ymmärtää niitä syitä, joiden vuoksi kyseiset tekijät ovat voineet johtaa siihen, että komissio ja tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin ovat vahvistaneet määrätyn sakon perusmäärän siten, että se on kaksi kertaa vuoden 1998 suuntaviivoissa ”erittäin vakavien” rikkomisten osalta esitetty vähimmäismäärä.

79 Valittajat väittävät lopuksi, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi SEUT 261 artiklaan perustuvan täyden harkintavaltansa nojalla pitänyt ottaa määrätyn sakon perusmäärän oikeasuhteisuuden arvioimiseksi huomioon se, ettei rikkomisella ollut vaikutusta, ja se, että kyseinen perusmäärä oli merkittävä valittajien liikevaihtoon nähden.

80 Komissio katsoo, että kolmas valitusperuste on hylättävä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

81 Alustavasti on huomautettava, että unionin tuomioistuimen asiana ei ole korvata kohtuullisuussyistä unionin yleisen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se lausuu oikeuskysymyksistä valitusasiassa sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin on ratkaissut täyden harkintavaltansa perusteella unionin oikeuden rikkomisesta yrityksille määrättyjen sakkojen suuruuden (ks. mm. tuomio 22.11.2012, E.ON Energie v. komissio, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 125 kohta).

82 Ainoastaan, jos unionin tuomioistuin arvioi, että seuraamuksen taso on paitsi epäasianmukainen myös liiallinen, minkä vuoksi se on suhteellisuusperiaatteen vastainen, olisi siis todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen sen vuoksi, että sakon määrä on epäasianmukainen (tuomio 30.5.2013, Quinn Barlo ym. v. komissio, C-70/12 P, EU:C:2013:351, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

83 Tästä seuraa, että siltä osin kuin valittajat riitauttavat kolmannella valitusperusteella unionin yleisen tuomioistuimen tekemän arvioinnin määrätyn sakon perusmäärän oikeasuhteisuudesta käsiteltävän tapauksen tosiseikkojen kannalta osoittamatta kuitenkaan – tai edes väittämättä –, että kyseinen määrä on paitsi epäasianmukainen myös liiallinen, minkä vuoksi se on suhteellisuusperiaatteen vastainen, mainittu valitusperuste on jätettävä tutkimatta.

84 Lisäksi on huomautettava, että siltä osin kuin on kyse sellaisten päätösten tuomioistuinvalvonnasta, joilla komissio päättää määrätä sakon tai uhkasakon kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi, unionin tuomioistuimilla on SEUT 263 artiklassa määrätyn laillisuusvalvonnan lisäksi niille asetuksen N:o 1/2003 31 artiklalla SEUT 261 artiklan mukaisesti annettu täysi harkintavalta, jonka nojalla unionin tuomioistuimet voivat korvata komission arvioinnin omallaan ja näin ollen poistaa määrätyn sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sen määrää (tuomio 22.10.2015, AC-Treuhand v. komissio, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 74 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

85 On kuitenkin muistutettava, että SEUT 261 artiklassa ja asetuksen N:o 1/2003 31 artiklassa tarkoitetun täyden harkintavallan käyttö ei vastaa viran puolesta suoritettavaa valvontaa ja että menettely unionin tuomioistuimissa on kontradiktorista. Lukuun ottamatta oikeusjärjestyksen perusteisiin pohjautuvia perusteita, jotka unionin yleisen tuomioistuimen ja unionin tuomioistuimen on tutkittava viran

puolesta, kantajan on siis esitettävä riidanalaista päätöstä koskevat kanneperusteet ja todisteet niiden tueksi (tuomio 22.10.2015, AC-Treuhand v. komissio, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

86 Sen sijaan täyttääkseen Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan 1 kohdassa vahvistetun tehokkaan oikeussuojan periaatteen vaatimukset ja ottaen huomioon sen, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 3 kohdassa säädetään, että sakon määrä on vahvistettava rikkomisen vakavuuden ja keston perusteella, unionin yleisen tuomioistuimen on SEUT 261 ja SEUT 263 artiklan mukaista toimivaltaa käyttäessään tutkittava kaikki oikeudellisia seikkoja tai tosiseikkoja koskevat väitteet, joilla pyritään osoittamaan, että sakon määrä ei ole oikeassa suhteessa rikkomisen vakavuuteen ja kestoon (tuomio 22.10.2015, AC-Treuhand v. komissio, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 250 ja 258 kohdassa, ettei mitään virhettä voitu löytää siinä, miten komissio oli määrittänyt valittajille määrätyn sakon laskennan perusteena käytetyn 40 000 000 euron suuruisen määrän, ja että kyseinen määrä ei ollut suhteeton.

88 Unionin yleinen tuomioistuin on tätä varten yhtäältä arvioinut kyseisen tuomion 245–249 kohdassa tapahtuneen kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta, niiden maantieteellisten markkinoiden laajuutta, joista rikkomisessa on kyse, ja valittajien markkinaosuutta, ja toisaalta vastannut mainitun tuomion 251–257 kohdassa oikeudellisesti riittävällä tavalla ja riittävin perusteluin väitteisiin, jotka koskivat muun muassa kyseessä olevan kartellin todellisen vaikutuksen puuttumista tai sitä, että valittajille määrätyn sakon perusmäärä merkitsi huomattavaa osuutta niiden liikevaihdosta.

89 Unionin yleinen tuomioistuin ei ole näin tehdessään syyllistynyt oikeudelliseen virheeseen tuomioistuinvalvontaansa harjoittaessaan.

90 On myös korostettava, että vuoden 1998 suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa todetaan, että erittäin vakavien rikkomisten osalta sakon mahdollinen perusmäärä on yli 20 miljoonaa euroa. Tämän johdosta 20 miljoonaa euroa on vain kyseisissä suuntaviivoissa todettu vähimmäismäärä, jonka yli komissio vahvistaa laskentapohjan sakkojen laskennalle tällaisten rikkomisten osalta.

91 Siltä osin kuin valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuin siitä, että se on tehnyt oikeudellisen virheen hylätessään niiden väitteen, jonka mukaan komission olisi pitänyt ottaa huomioon se, ettei rikkomisella ollut todellista vaikutusta markkinoihin, on riittävää todeta komission tavoin, että valittajat eivät ole riitauttaneet riidanalaista päätöstä, jossa ei myöskään ole mainittu tällaista vaikutuksen puuttumista, tältä osin unionin yleisessä tuomioistuimessa eivätkä ne ole niin ikään näyttäneet unionin yleisessä tuomioistuimessa toteen, että rikkomisen vaikutukset olivat mitattavissa. Tämän perusteella valittajien väitteet on jätettävä tutkimatta.

92 Näin ollen kolmas valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Neljäs valitusperuste, joka perustuu siihen, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole antanut tuomiota kohtuullisessa ajassa

Asianosaisten lausumat

93 Valittajat väittävät neljännellä valitusperusteellaan, että unionin yleinen tuomioistuin on rikkonut perusoikeuskirjan 47 artiklaa ja Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta, koska se ei ole ratkaissut asiaa kohtuullisessa ajassa, mikä oikeuttaa valittajien mukaan alentamaan niille määrätyn sakon määrää tai toteamaan kyseisen rikkomisen.

94 Ne toteavat tältä osin, että niiden kumoamiskanne on jätetty 18.12.2007, että kirjallinen käsittely on päätetty 25.9.2008, että niiltä on pyydetty 11.7.2012 lausuntoa mahdollisuudesta yhdistää nyt käsiteltävä asia asioihin T-462/07, T-482/07, T-495/07 ja T-497/07, että istunto on järjestetty 14.1.2013 ja että valituksenalainen tuomio on annettu 16.9.2013.

95 Ne huomauttavat siis, että menettely on kokonaisuudessaan kestänyt noin viisi vuotta ja yhdeksän kuukautta, ja siihen liittyy kanteen jättämisen ja sen välillä, kun mahdollisuudesta yhdistää nyt käsiteltävä asia muihin asioihin pyydettiin lausuntoa, kulunut neljän ja puolen vuoden toimimattomuuden ajanjakso, joka vastaa unionin tuomioistuimen 26.11.2013 antamassa tuomiossa Groupe Gascogne v. komissio (C-58/12 P, EU:C:2013:770) toteamaa ajanjaksoa.

96 Valittajat väittävät tältä osin, ettei millään poikkeuksellisella olosuhteella voida oikeuttaa asian tutkinnassa näin todettua viivästymistä, joka ei johdu toimista, joihin ne olisivat ryhtyneet, tai laiminlyönneistä, joihin ne olisivat syyllistyneet, eikä asian erityisestä monitahoisuudesta.

97 Komissio väittää, että neljäs valitusperuste on hylättävä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

98 On huomautettava, että siitä, että unionin tuomioistuimet loukkaavat perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan mukaista velvollisuuttaan ratkaista niiden käsiteltäväksi saatetut asiat kohtuullisessa ajassa, on määrättävä seuraamus unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettavan vahingonkorvauskanteen yhteydessä, koska tällainen kanne merkitsee tehokasta korjauskeinoa. Vaatimusta, jolla pyritään saamaan korvausta siitä aiheutuneesta vahingosta, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole antanut tuomiota kohtuullisessa ajassa, ei voida saattaa suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi valituksen yhteydessä, vaan se on esitettävä itse unionin yleisessä tuomioistuimessa (tuomio 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España v. komissio, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 66 kohta; tuomio 9.10.2014, ICF v. komissio, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, 57 kohta ja tuomio 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 17 ja 18 kohta).

99 Unionin yleisen tuomioistuimen, jolla on toimivalta SEUT 256 artiklan 1 kohdan nojalla ja jonka käsiteltäväksi on saatettu vahingonkorvausvaatimus, on ratkaistava tällainen vaatimus sen oikeudenkäynnin, jonka kestoa on arvosteltu, taustalla olevan asian ratkaisseesta kokoonpanosta poikkeavassa kokoonpanossa (ks. vastaavasti tuomio 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España v. komissio, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 67 kohta; tuomio 9.10.2014, ICF v. komissio, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, 58 kohta ja tuomio 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 19 kohta).

100 Kun on ilmeistä – ilman, että asianosaisten olisi tarpeen toimittaa tältä osin lisätodisteita – että unionin yleinen tuomioistuin on laiminlyönyt tarpeeksi selvästi velvollisuutensa ratkaista asia kohtuullisessa ajassa, unionin tuomioistuin voi kuitenkin todeta tällaisen laiminlyönnin (ks. vastaavasti tuomio 9.10.2014, ICF v. komissio, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, 59 kohta ja tuomio 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 20 kohta).

101 Tilanne on tällainen nyt käsiteltävässä tapauksessa. Unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyn menettelyn kestoa, joka on lähes viisi vuotta ja yhdeksän kuukautta erityisesti siten, että kirjallisen käsittelyn päättymisen ja istunnon välillä on kulunut lähes neljä vuotta ja neljä kuukautta, ei voida selittää asian luonteella ja monitahoisuudella eikä myöskään asian taustalla. Yhtäältä näet unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu oikeudenkäyntiasia ei ollut erityisen monitahoinen. Toisaalta valituksenalaisesta tuomiosta ja asianosaisten toimittamista todisteista ei ilmene, että kyseinen toimimattomuusjakso olisi ollut objektiivisesti perustelu tai että valittajat olisivat myötävaikuttaneet siihen. Tältä osin merkitystä ei ole sillä, että unionin yleinen tuomioistuin on pyytänyt valittajilta 11.7.2012 lausuntoa mahdollisuudesta yhdistää nyt käsiteltävä asia asioihin T-462/07, T-482/07, T-495/07 ja T-497/07.

102 Tämän tuomion 98 kohdassa esitetyistä seikoista seuraa kuitenkin, että neljäs valitusperuste on hylättävä.

103 Koska yhtäkään valittajien valituksensa tueksi esittämistä neljästä valitusperusteesta ei voida hyväksyä, valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

104 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

105 Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

106 Koska komissio on vaatinut, että Repsol Lubricantes y Especialidades, Repsol Petróleo ja Repsol velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska nämä ovat hävinneet asian, Repsol Lubricantes y Especialidades, Repsol Petróleo ja Repsol on velvoitettava korvaamaan tähän valitusmenettelyyn liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Repsol Lubricantes y Especialidades SA, Repsol Petróleo SA ja Repsol SA velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset